

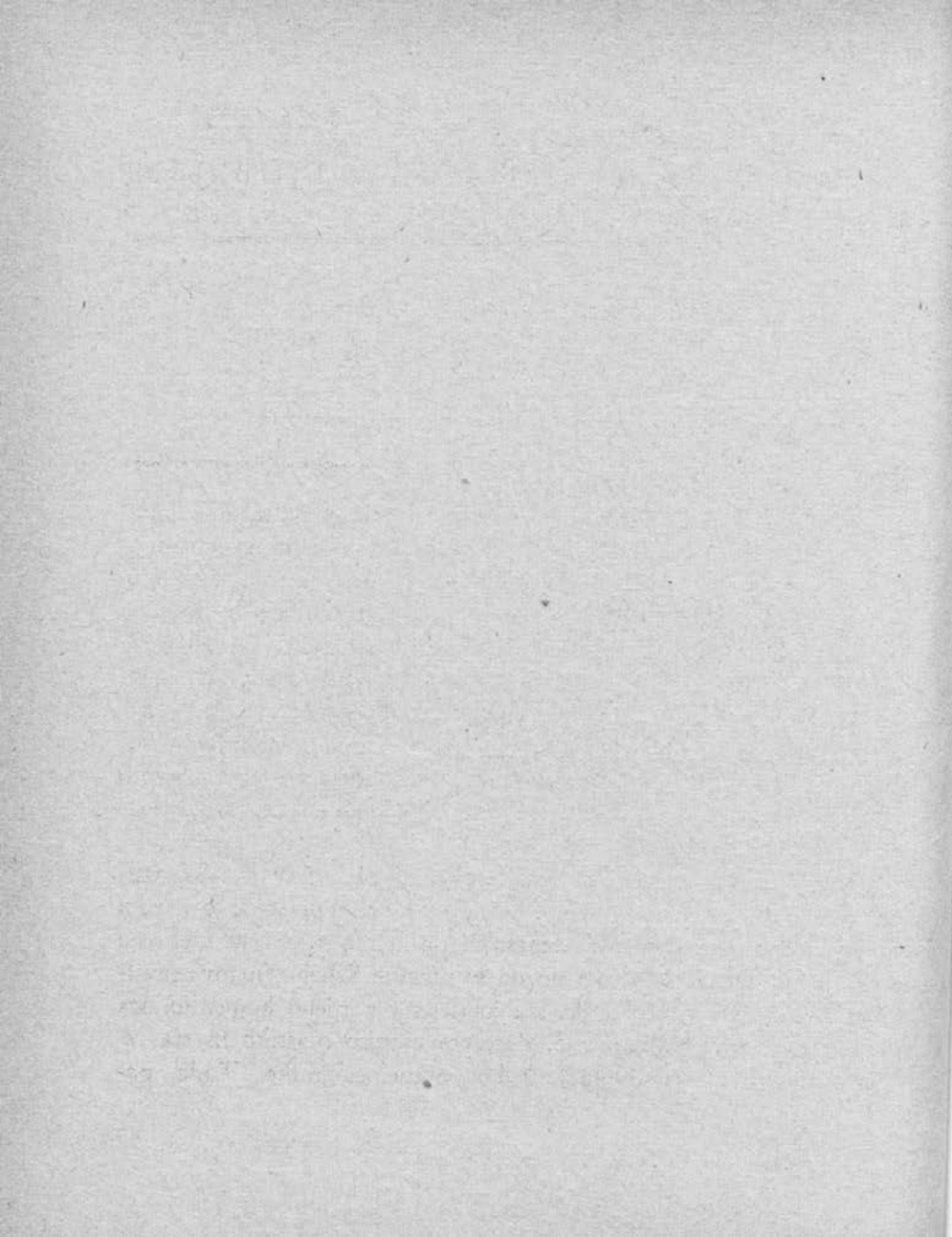
GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1940-41

DRAMA

6 O. SCHEINPFLUGOVA:
SKRIVALNICE

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1940/41

DRAMA

Štev. 6

OLGA SCHEINPFLUGOVA:

SKRIVALNICE

PREMIERA 18. OKTOBRA 1940

Češka pisateljica Olga Scheinpflugova je bila v naših dosedanjih repertoarjih zastopana z dvema komedijama, z »Okencem« in »Gugalnico«; nocoj bo tema dvema deloma na našem odru sledila še komedija »Skrivalnice«. Komediografinja in igralka Scheinpflugova je pisateljica lahkega in gladkega, svetskega tipa, ki z živahnostjo in igrivo bistrino nadomešča oni spoznanja polni smeh ali smehljaj, s kakršnim igrajo svoje komedije véliki adepti vesele Muze. Njene komedije so gladke igre, spisane na dovolj zanimive teme, svetsko zabavne in razumne ter odrsko učinkovite, vsaj v glavnih vlogah, izmed katerih je pri krstnih uprizoritvah eno ali drugo blesteče igrala avtorica sama.

Izmed treh znanih nam njenih komedij obravnavajo »Skrivalnice« nemara najresnejšo temo. V njih gre za vprašanje o ženski prejšnjih časov in o ženski današnjih dni ter o razmerju moškega do te in do one. Kot ženska pozna in razume Scheinpflugova predvsem ženske. Oba moška, ki sta zapletena v njeno komedijo, sta očrtana z manjšo pozornostjo, dosežeta manjšo plastiko in sta izbrana in opisana samovolneje kakor njune soigralke. Toda po-

trebna sta avtorici za razvijanje njene pogloblitve teme: večerajšnja ženska in današnja.

To temo, to vzporeditev razvije Scheinpflugova v treh ženskah, v dveh materah, se pravi zastopnicah odmirajočega ženskega tipa in v mladi ženi, ki predstavlja svoj spol v sedanjih dneh. Avtorica zoperstavi s temi tremi ženskami nekdanjo ženo - varovanko ob možu prokrovitelju in zaščitiku — današnji ženi tovarišici in sodelavki ob možu, ki je pogosto sam potreben vodstva, moralne opore in pouka. In da bi to primerjavo izvedla čim nazorneje in kajpada tudi odrsko, oziroma igralsko učinkoviteje, združi oba tipa žensk v svoji osrednji junakinji, v ženski sedanjosti, ki se igra s svojim možem starega okusa »skrivalnice« in mu igra sladko ženičico starih časov, nakar v ugodnem trenutku odvrže masko in se odločno uveljavi poleg njega kot žena - tovarišica, kot prava žena novega časa.

Vsa komika dela sloni na tem procesu, ki vsebuje dva igralsko zelo učinkovita preloma: prizor, ko se samostojno in samozavestno moderno dekle v svoji zaljubljenosti instinktivno prelevi v žensko po staromodnem okusu moža, in prizor, ko kljub strahu za možovo ljubezen izskoči iz svoje vloge in navzame svoj pristni jaz. Drugo metamorfozo preživi z njo vred tudi mož in njegova ljubezen je potrdilo sodobnega ženskega tipa.

Tema komedije je očitno svetska, ali morda točneje rečeno, — meščanska. Njena problematika, v kateri ne manjka rahle pretiranosti tod in tam, je občutena specifično žensko. Osnovnemu motivu se zlasti v drugi polovici igre pridružuje socialna misel. Ta povzročča, da nekatere konkretne stvari dobivajo simbolne pomene, za katerimi se poleg socialnega čustva skriva tudi narodno. V teh momentih je komedija Scheinpflugove tipičen pojav meščanske literature v protektoratu.

J. Vidmar

O. Scheinpflugova: Skrivalnice

Gospa Olga Scheinpflugova je naša znanka. Poznamo jo z dveh strani in z obeh kot lep in ljub pojav. Najprej smo jo spoznali kot pisateljico, potem pa še kot igralko.

Njeno prvo dramsko delo, ki je šlo preko našega odra je bilo »Okence«, nato pa smo se srečali še z »Gugalnico«. Obe igri sta imeli tudi pri nas uspeh in pisateljica se nam je prikupila s svojimi originalnimi koncepti, s poznanjem odra, predvsem pa s svojevrstno duhovitostjo, dovtipnostjo in humorjem, ki spominja včasih na Wildove ali Shawove prebliske in paradokse.

Kot človeka in igralko smo jo pa spoznali pred desetimi leti v »Ljubezen ni vse«, v kateri sta igrala poleg nje še naša stara znanca in prijatelja Vydra in Vojta. Bili so to lepi časi, ko je sicer papirnata češkojugoslovanska vzajemnost dobivala pravo in pristržno obliko v izmenjavanju kulturnih dobrin — v prekrasnih ljudeh in odličnih umetnikih. Takrat je prišla med nas tudi gospa Olga.

* * *

Srednje velika blondina, športski tip ženske današnjega časa, vsa polna šarma, je osvojila publiko in posameznika. Seveda, jasno je, da proizvaja take vrste igralko samo veliko mesto; razen tega ji je dala svojevrstno tipičnost Praga, ki ima danes kot vsako evropsko vlemesto svoj značilni kolorit in posebni ljudski in inteligenčni ton. Olga Scheinpflugova je povsem češka in predvsem praška igralka — skoraj bi rekel inkarnacija ženske, ki je zrasla po vojni v Pragi. Zato tudi ni čudno, če so imeli njeni komadi uspehe in če je imela v njih uspehe tudi gospa Olga, kot igralka — kajti, kdo bi ji zametil — v vsakem svojem komadu si je vselej napisala tudi blestečo vlogo, ki jo je sijajno odigrala.

V njej srečamo redkost: dobro odrsko pisateljico in odlično interpretko svojih literarnih zamisli.

* * *

»Skrivalnice«, ali kot se pravi češko »Hra na schovávanou« je njeno zadnje dramsko delo in je izšlo šele po velikih, bridkih dneh, ki jih je dovolila zgodovina. To dejstvo je doro vedeti, kajti v njem je morda tudi vzrok za velikanski uspeh, ki ga je doživelo delo na rodnih deskah in za nešteto repriz v Narodnem divadlu. To dejstvo me je tudi brez pomisleka privedlo do tega, da sem delo prevel in da sem zaprosil za njegovo uprizoritev.

Včasih so imeli Čehi »Libušo« in so imeli »Psoglavce«. Pač, res je — vse to imajo še danes! A vizije Libuše in pošastne prerokbe Lomikarju: »Lomikar, Lomikar, prišel boš pred Božji srd« so romantične zadeve in celo teh danes ni mogoče povedati na glas... Potrebne so skrivalnice! »Pojdimo se skrivalnice!« pravijo otroci. Pojdimo se skrivalniec pravi mnogo tistih, ki jih imamo radi. — Drugače, bratec, ne prideš do besede; tisti, ki zna zaviti svoje početje v najbolj nedolžen plašček, tisti stori koristno delo... Tako je nastala igra o »Skrivalnicah« Olge Scheinpflugove...

* * *

Motiv ni nov. Sicer pa: kaj je na svetu novega? Neki angleški dramaturg je pred leti ugotovil in s primeri dokazal, da eksistira v komediografiji samo dvaintrideset variant. Vse so uporabljali že Aristofan, Plautus, Shakespeare, Molière, Gogolj, Nestroy in za njimi vsi bolj ali manj sodobni in znameniti dramski pisatelji. Ne, motiv ni nov in obravnava staroslavno snov, ki jo je mogočno povzel stari sitnež Ibsen v svoji »Nori«, ki ima podnaslov »Hišica, kjer živi punčka«. —

Skrivalnice se rafinirano igra od vekomaj ženska, Evina hči. Igra jih z viškom stvorov Gospoda Boga — z možem, ki vidi v ženi šibko, nebogljeno bitje, kateremu lahko edino on pomaga do pravega spoznanja tega sveta. Poleg tega hoče imeti mož zraven sebe občudovalca, imeti hoče tiho zamaknjeno ljubico, mucko in lepo punčko, ki zre na gospodarja s široko odprtimi očmi, vsa zaverovana, vsa zaljubljena vanj.

A danes so svojevrstni časi, da se mora ženska ravno tako truditi kakor moški in da mora imeti poleg energije tudi znanje in sposobnosti, — tu se prično skrivalnice: skriti je treba pred možem svoj pravi »jaz« in se mu oddati kot nevedno naivno bitje — samo da bo ohranil iluzijo svoje premoči. Mati glavne junakinje pravi v svoji preprostosti: »Le počakaj dekle, ko pride ljubezen nekoč tudi nadte, tudi ti ne boš ravnala drugače. Zdaj govôri, kar ti drago o svojem ponosu in pameti, nekoč pride nekdo, ki bo pravi prototip vseh tistih, iz katerih se sedaj norčuješ — in v tistem hipu se boš izpremenila. Izpremenila se boš, ker se ti bo zahotelo ljubezni in zaradi nje boš pripravljena storiti vse — tudi igrati bedasto komedijo. — Doslej ti tega ni bilo treba in živela si v svoji lastni koži; a če se pojavi nekoč pravi, bo po tvojem ponosu in trmi.« — To je nauk stare in izkušene mame, ki je bila sama nekoč mlada in zaljubljena in je sama pristopila k mikavni in nujni igri — češ: pojdemo se skrivalnice... Potem, ko stopi življenje z neizprosno gojzarico na človeka, — o, potem odpadejo iluzije in potem ima vrednost samo prava in resnična toplina srca. Vera vase, vera in dolžnosti do življenja!... Pogorišča in izgubljene bitke? Ne! Samo eno dá poguma — otroci! Izgubili smo streho nad glavo, pričeti moramo iz nova, moramo se truditi radi onega večnega stavka: In beseda je meso postala!... Rad te imam in ljubim te, to so silne in lepe besede — ampak, živim za te in za one, ki so naši — so lepše...

Ko začuti človek bodočnost, ki je plod njegove krvi, se v njem presuče značaj. Stari idealist, fantast in umetnik, stavbenik in siromak — Dorin očka, pové to po svoje: »Ali reši otrok moža vseh iluzij? Ne, ravno narobe, človek božji! Otrok mu jih dá toliko, da jih ne išče drugje. Kajti sleherni možki najde v otroku to, kar je zaman iskal v ženskah: najde naivnost in nebogljenost, ki ga prevzameta in naredita nežnega, najde šibkost, ki ga okrepi in naredi močnega. Kaj bi še iskal in sanjal, človek božji, ko imaš od tega dneva vse doma. In naenkrat zahtevaš od žene popolnoma druge lastnosti — in to zavoljo otroka. Pričneš jo naposled ljubiti zaradi tistega, zaradi česar ljubezen zasluži, ker je skrbna in brižna, ker je pametna in vztrajna — in šele tedaj dragi moj si cel človek...«

To vse je vendar lepo povedano in poleg vsega presneto resnično!

* * *

Naša prijateljica Olga Scheinpflugová je napisala družabno komedijo. Napisala jo je spretno in recimo virtuozno... Ako bi pisali danes nekako leto 1925, za dve, tri leta se ne bi prerekal, bi »Skri-valnic« nikakor ne prevajal... Prevajal sem jih iz enega samega preprostega razloga. Naj bo ta komad prepleten ne vem s kakšnimi psihološkimi girlandami — jaz vidim v njem en sam klic in en sam poziv, ki ga izreče Dora, žena, ki mora stati možu verno ob strani. Ona pravi: Vaša zadeva ni v vaših rokah, *o nji bo sodila bodočnost*, ki je najvišje sodišče... *Kajti naši otroci bodo gradili nove tkalnice in nove vrtove!*

* * *

Daleč, zelo daleč je danes ta dežela. S čudnimi trakovi prepletena pisma dobivam od tam gori in strmim... Vse je zavito v

molč. Skrivalnice... A bodi kakor koli, povedati moram gospej Olgji, da smo jo »tenko poslušali«, in da ima pri nas obilo prijateljev in oboževalcev, ki pravijo isto: »naši otroci bodo uravnavali bodočnost... Takrat se ne bomo »šli več skrivalnic«.

Delo v drami

V skladu s hotenjem dramske uprave, da bi svoj repertoar čimbolj odprla na domačo, slovensko dramatiko, je dramsko osebje trenutno zaposleno s študijem treh slovenskih iger: Funtkove »Tekme«, Milčinskega Ciganov« in Kozakove »Lepe Vide«. *Funtkova »Tekma«* je drama iz umetniškega sveta, drama umetniške ljubosumnosti, ki jo občuti talent pri nastopu večjega in silnejšega tvorca. Režiser Skrbinšek, osrednji trikot igrajo: Vida Juvanova. Gregorin in Sever.

Komedija *Milčinskega »Cigani«*, ki je pred davnimi leti izšla, podpisana s psevdonimom J. Dolinar, se zapleta in razpleta v naši provinci, ki jo poživi in razburi prihod skupine ljubljanskih igralcev. Vsega je v nji: cigani, sodnija, ljubezen, gledališka predstava in še marsikaj drugega.

Ljubeznivega šaljivca Milčinskega, ki ga vse slovensko bralstvo pozna po njegovih podlistkih in humoreskah, kakor tudi po njegovih odrskih delih: »Mogočni prstan«, »Martin Krpan mlajši«, »Volkašin«, »Kjer ljubezen, tam Bog«, bo drama sedaj pokazala občinstvu z novo, v Narodnem gledališču še ne uprizorjeno komedijo. Režira O. Šest.

»*Lepa Vida*« je drama *Ferda Kozaka*, ki je v lanski seziji po pet in dvajsetih letih kot avtor drugič debutiral v Narodnem gleda-

lišču s komedijo »Profesor Klepec«. Nova njegova igra je ljubavna in družinska drama; drama o ženskem hrepenenju po ljubezni in o razočaranju, ki ga to hrepenenje doživi, hkratu drama o eni ženi in treh bratih, ki doživijo z njo vsako svojo usodo. Režira delo dr. Bratko Kreft. V glavnih vlogah: Mira Danilova in Levar, Kralj, Jan.

*

Poleg svojega rednega repertoarnega dela je osebje Drame pravkar dovršilo vaje za *Baragovo proslavo*, na kateri bo igralo dve izvorni življenjepiski igri o velikem misionarju in škofu Baragi. Prva, »*Baragov križev pot*«, delo *Jana Plestanjaka*, kaže prvo polovico škofovega življenja, njegov križev pot v domovini. Kaže ga v treh slikah: 1.) Na Dunaju, 2.) V župnišču v Metliki, 3.) Pred cerkvijo v Metliki. Druga igra, enodejanka »*Ob veliki reki*«, delo s. Darine Konc, pa predstavlja Baragovo dejanje in nedejanje v Ameriki v letih 1833 — 1835. Tu je Baraga misionar za domačine in — za bele priseljence. Obe deli je zrežiral O. Šest, Barago igra v obeh Gregorin.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Josip Vidmar. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

Stuvia

URGENT: THE UNIVERSITY OF THE SOUTH PACIFIC
 OF THE SOUTH PACIFIC
 DEPARTMENT OF
 COMMUNICATIONS
 COMMUNICATIONS
 COMMUNICATIONS

Table of Contents

Introduction	1-5
Chapter 1: The Role of Communication in Organizations	6-15
Chapter 2: The History and Evolution of Communication	16-25
Chapter 3: The Study of Communication	26-35
Chapter 4: Communication Models	36-45
Chapter 5: The Media and Society	46-55
Chapter 6: The Internet and Digital Communication	56-65
Chapter 7: Cross-Cultural Communication	66-75
Chapter 8: Non-Verbal Communication	76-85
Chapter 9: Public Speaking and Presentation	86-95
Chapter 10: Organizational Communication	96-105
Chapter 11: Business Writing	106-115
Chapter 12: Negotiation and Conflict Resolution	116-125
Chapter 13: Persuasion and Propaganda	126-135
Chapter 14: The Future of Communication	136-145
Bibliography	146-155
Index	156-165

Skrivalnice

KOMEDIJA V TREH DEJANJIH.

AVTOR: O. SCHEINPFLUGOVA. PREVEL OST

REŽISER: PROF. O. ŠEST

Oče Lipah
Mati Nablocka
Dora M. Danilova
Gospa Fričova A. Danilova
Mladi gospod Frič Kralj

Godi se v majhnem mestu na Češkem. — Med prvim in drugim dejanjem mine pol leta, med drugim in tretjem par mesecev.
Toaleta ge. M. Danilove je izdelal modni salon v Nebotičnik 6. Blago tvrdka I. Avšič, Prešernova 3.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Zvon ob 20.

Konec po 22.

Parter: Sedeži I. vrste . . . Din 25 —
" II.-III. vrste . . . " 24 —
" IV.-VI. " . . . " 22 —
" VII.-IX. " . . . " 20 —
" X.-XI. " . . . " 18 —
" XII.-XIII. " . . . " 16 —

Lože v parterju
" v I. redu
" balkonske

Din 90 —
" 90 —
" 60 —
Parterju
" I. redu . . . 20 —
" II. " . . . 20 —
" balkonski . . . 15 —

Balkon: Sedeži I. vrste . . . Din 18 —
" II. " . . . " 14 —
Galerija: Sedeži I. vrste . . . 12 —
" II. " . . . " 10 —
" III. " . . . " 8 —
Galerijsko stojišče . . . 2 —
Dijaško " . . . 4 —

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni v operni hiši. Predpisana taksa za pokopavanje na nekdanjem pokopališču od pol 11. do pol 13. in od 15. do 17. ure. Telef. 4611. Vstopnina je vračunana v cenah.

Index

REVISOR: PETER C. SEIT

1.0000
1.0001
1.0002
1.0003
1.0004
1.0005
1.0006
1.0007
1.0008
1.0009
1.0010
1.0011
1.0012
1.0013
1.0014
1.0015
1.0016
1.0017
1.0018
1.0019
1.0020
1.0021
1.0022
1.0023
1.0024
1.0025
1.0026
1.0027
1.0028
1.0029
1.0030
1.0031
1.0032
1.0033
1.0034
1.0035
1.0036
1.0037
1.0038
1.0039
1.0040
1.0041
1.0042
1.0043
1.0044
1.0045
1.0046
1.0047
1.0048
1.0049
1.0050
1.0051
1.0052
1.0053
1.0054
1.0055
1.0056
1.0057
1.0058
1.0059
1.0060
1.0061
1.0062
1.0063
1.0064
1.0065
1.0066
1.0067
1.0068
1.0069
1.0070
1.0071
1.0072
1.0073
1.0074
1.0075
1.0076
1.0077
1.0078
1.0079
1.0080
1.0081
1.0082
1.0083
1.0084
1.0085
1.0086
1.0087
1.0088
1.0089
1.0090
1.0091
1.0092
1.0093
1.0094
1.0095
1.0096
1.0097
1.0098
1.0099
1.0100

30. 02 Jan de 1997

Section	Page
1.0000	1
1.0001	2
1.0002	3
1.0003	4
1.0004	5
1.0005	6
1.0006	7
1.0007	8
1.0008	9
1.0009	10
1.0010	11
1.0011	12
1.0012	13
1.0013	14
1.0014	15
1.0015	16
1.0016	17
1.0017	18
1.0018	19
1.0019	20
1.0020	21
1.0021	22
1.0022	23
1.0023	24
1.0024	25
1.0025	26
1.0026	27
1.0027	28
1.0028	29
1.0029	30
1.0030	31
1.0031	32
1.0032	33
1.0033	34
1.0034	35
1.0035	36
1.0036	37
1.0037	38
1.0038	39
1.0039	40
1.0040	41
1.0041	42
1.0042	43
1.0043	44
1.0044	45
1.0045	46
1.0046	47
1.0047	48
1.0048	49
1.0049	50
1.0050	51
1.0051	52
1.0052	53
1.0053	54
1.0054	55
1.0055	56
1.0056	57
1.0057	58
1.0058	59
1.0059	60
1.0060	61
1.0061	62
1.0062	63
1.0063	64
1.0064	65
1.0065	66
1.0066	67
1.0067	68
1.0068	69
1.0069	70
1.0070	71
1.0071	72
1.0072	73
1.0073	74
1.0074	75
1.0075	76
1.0076	77
1.0077	78
1.0078	79
1.0079	80
1.0080	81
1.0081	82
1.0082	83
1.0083	84
1.0084	85
1.0085	86
1.0086	87
1.0087	88
1.0088	89
1.0089	90
1.0090	91
1.0091	92
1.0092	93
1.0093	94
1.0094	95
1.0095	96
1.0096	97
1.0097	98
1.0098	99
1.0099	100
1.0100	101